

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 3. oktobrī*

Civildienests – Ierēdņi – Civildienesta noteikumu 24. pants – Lūgums sniegt palīdzību – Civildienesta noteikumu 12.a pants – Psiholoģiska vardarbība – Palīdzības sniegšanas pienākuma apjoms – Pārcelšanas pasākums – Administratīvās procedūras ilgums – Atbildība – Morālais kaitējums

Lietā T-730/18

DQ un citi prasītāji, kuru vārdi ir norādīti pielikumā¹ un kurus pārstāv *M. Casado García-Hirschfeld*, advokāts,

prasītāji,

pret

Eiropas Parlamentu, ko pārstāv *E. Taneva* un *T. Lazian*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kas ir pamatota ar LESD 270. pantu un ar kuru tiek lūgts atlīdzināt kaitējumu, kas prasītājiem esot nodarīts būtībā ar to, ka viņu lūgums sniegt palīdzību, kurā norādīti viņu priekšniekam pārņemtie psiholoģiskās vardarbības fakti, nav pienācīgi izskatīti,

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: V. Valančus [*V. Valančius*], tiesneši P. Niuls [*P. Nihoul*] un J. Svenningsens [*J. Svenningsen*] (referents),

sekretārs: E. Kulons [*E. Coulon*],

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

I. Tiesvedības priekšvēsture

- 1 Prasītāji, DQ un citi prasītāji, kuru vārdi ir iekļauti pielikumā, ir Eiropas Parlamenta ierēdņi, kas strādā [konfidenciali] ģenerāldirektorāta (ĢD) (turpmāk tekstā – “ģenerāldirektorāts”) [konfidenciali] direkcijas [konfidenciali] nodaļā² (turpmāk tekstā – “nodaļa”).

* Tiesvedības valoda – franču.

1 Citu prasītāju nosaukumu saraksts ir pievienots vienīgi lietas dalībniekiem paziņotajā galīgajā redakcijā.

2 Konfidencialie dati ir aizsegti.

- 2 2013. gadā prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi ziņoja direkcijas direktoram [*konfidenciāli*] (turpmāk tekstā – “direktors”) un ģenerāldirekcijas ģenerāldirektoram (turpmāk tekstā – “ģenerāldirektors”), nodaļas vadītāja (turpmāk tekstā – “nodaļas vadītājs”) priekšniekiem, par minētā nodaļas vadītāja neatbilstošo izturēšanos.
- 3 Konkrētāk, 2013. gada 11. novembra vēstulē, kas adresēta ģenerāldirektoram, prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi, uzskatot, ka jārūpējas par sava priekšnieka veselību, kā arī par nodaļas saliedētību un profesionalitāti, lūdza, lai valodas tests, kurā būtu jāpiedalās nodaļas vadītājam, tiktu pārcelts uz vēlāku laiku (turpmāk tekstā – “2013. gada 11. novembra vēstule”). Viņi uzskata, ka nodaļas vadītājs bija draudējis šī testa komisijas locekļiem par jebkādu šī testa neveiksmīgu iznākumu. Šajā gadījumā nodaļas vadītājs esot draudējis izdarīt pašnāvību vai veikt represīvas darbības, ja tests nebūtu sekmīgs. 2013. gada 11. novembra vēstulē prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi atsaucās arī uz to, ka viens no medicīnas dienesta ārstiem paziņojumā, kas vēlāk esot ticis iesniegts direktoram, uzskaitīja dažādas nodaļas vadītāja darbības, ko nodaļas darbinieki vienprātīgi aprakstīja savu medicīnas dienesta apmeklējumu laikā 2013. gada oktobrī. Tādējādi prasītāji ģenerāldirektoram pauda savas nopietnās bažas par nodaļas vadītāja profesionālo un sociālo uzvedību.
- 4 2013. gada 18. novembra elektroniskā pasta vēstulē ģenerāldirektors paziņoja prasītājiem, ka viņš ir lūdzis direktoram, pirmkārt, veikt ģenerāldirektorātā izmeklēšanu par faktiem, par kuriem viņi to ir informējuši, un, otrkārt, informēt nodaļas vadītāju par valodas testa, kurā viņam bija jāpiedalās, atlikšanu.
- 5 Ar 2013. gada 5. decembra elektroniskā pasta vēstuli prasītāji lūdza direktoram pārtraukt nodaļas darbinieku individuālu izjautāšanu un uzskatīt viņu vēršanos par kolektīvu, kas nozīmēja tikšanos ar viņiem kā grupu. Atbildē direktors paskaidroja, ka atbilstoši viņa pieredzei nodaļas darbinieki drīzāk ir gatavi runāt atklāti privātā sarunā, nevis tikties grupā un ka šī iemesla dēļ viņš esot devis priekšroku individuālām pārrunām. Uzskatot, ka, pateicoties pārrunām, kuras norisinājās individuāli, tagad situācija ir atspoguļota pareizi, viņš prasītājiem norādīja, pauzot nožēlu, ka nav ticis agrāk informēts par šīm attiecību problēmām nodaļā, ka sanāksme ar visiem nodaļas darbiniekiem šajā posmā būtu pāragra un ka viņš plāno sasaukt šādu sanākumi tikai tad, kad apstākļi kļūs piemērotāki.

A. Par lūgumu sniegt palīdzību un iecelējinstiūcijas veiktajiem pasākumiem

- 6 2014. gada 24. janvārī ar advokāta starpniecību prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi atbilstoši Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) 90. panta 1. punktam iesniedza lūgumu sniegt palīdzību Civildienesta noteikumu 24. panta izpratnē Parlamenta ģenerālsekretāram, kurš kopā ar Personāla ĢD ģenerāldirektoru šajā iestādē ir atbildīgs par šādu lūgumu sniegt palīdzību izskatīšanu, saistībā ar apgalvotajiem faktiem par nodaļas vadītāja psiholoģisko vardarbību un seksuālo uzmākšanos, kas ir pretrunā minēto noteikumu 12.a pantam (turpmāk tekstā – “lūgums sniegt palīdzību”).
- 7 Lūgumā sniegt palīdzību prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi lūdza ģenerālsekretāru nekavējoties atstādināt nodaļas vadītāju no amata saskaņā ar Civildienesta noteikumu IX pielikuma 23. pantu; apturēt viņu novērtēšanas procedūru, kas attiecas uz viņu profesionālā snieguma vērtēšanas procedūru 2013. gadā (turpmāk tekstā – “2014. gada novērtējums”), uzsākt administratīvo izmeklēšanu un atlidzināt viņu padomdevēja tiesāšanās izdevumus.
- 8 2014. gada 28. janvārī prasītāji, kā arī divi citi viņu kolēģi vērsās pie Parlamenta personāla administratīvās vadības direktora saistībā ar viņu bažām par dienesta sanākumi, kas nākamajā dienā bija paredzēta nodaļas vadītāja klātbūtnē saistībā ar iesniegto lūgumu sniegt palīdzību. Ar tās pašas dienas elektroniskā pasta vēstuli viņi tika informēti par to, ka divas personas, “kuras nosūtīja ģenerāldirektorāts”, piedalīsies šajā dienesta sanāksmē.

- 9 Šajā ziņā prasītāji esot bijuši pārsteigti, atklājot, ka šīs divas personas bija, pirmkārt, direktors, lai gan viņš bija konkrēti minēts lūgumā sniegt palīdzību, un, otrkārt, ģenerāldirektora juridiskais padomnieks, lai gan viņš arī bija minēts šajā lūgumā.
- 10 Prasītāji uzskata, ka 2014. gada 29. janvāra sanāksmē pēc nodaļas vadītāja darba nopelnu slavināšanas direktors pēc tam, kad nodaļas vadītājs bija devies prom, esot pieminējis lūgumu sniegt palīdzību, tomēr norādot, ka neko nezina par saturu, un lūdzot prasītājus runāt ar viņu atklāti. Viņš tiem esot teicis: “Open hearts and tell me what is on your liver” (Esiet atklāti un sakiet, kas jums uz sirds). Tāpat viņš esot ieteicis prasītājiem vērsties Padomdevējā komitejā par aizskarošu izturēšanos un tās novēršanu darbavietā. Viņi esot jautājuši direktoram, vai šīm pārrunām ir oficiāls raksturs, jo apstiprinošas atbildes gadījumā viņi būtu pieprasījuši sava padomnieka, kurš gaidīja telpas ārpusē, klātbūtni. Direktors esot atbildējis, ka tā esot iekšēja sanāksme, kas izslēdz padomnieka piedalīšanos tajā. Prasības pieteikumā prasītāji norāda, ka viņi šo tikšanos ar direktoru ir uztvēruši kā jaunu iebiedēšanas mēģinājumu, negodīgu viņu saliedētības pārbaudi un viņu cilvēka cieņas aizskārums.
- 11 Ar 2014. gada 10. februāra vēstuli prasītāju padomdevējs sūdzējās par lūguma sniegt palīdzību izskatīšanu, atsaucoties gan uz 2014. gada 29. janvāra sanāksmi, kurā direktors esot izteicis nepiemērotas piezīmes, gan uz kādu tikšanos, kas notika divas dienas vēlāk, starp nodaļas vadītāju un vienu no valodas testa komisijas locekļiem. Šajā kontekstā viņš atkārtoja, cik svarīgi ir uzsākt administratīvo izmeklēšanu un cik ātri vien iespējams veikt preventīvus pasākumus.
- 12 Ar 2014. gada 17. februāra vēstuli Personāla ĢD ģenerāldirektors informēja prasītājus par pagaidu pasākumiem, ko Parlamenta iecelēj institūcija jau bija veikusi, reaģējot uz lūgumu sniegt palīdzību. Tādējādi iecelēj institūcija nolēma uzticēt nodaļas vadību citas nodaļas vadītājam un darīja zināmu, ka tā, aizstājot nodaļas vadītāju, norīko citu personu, kam ir jābūt pirmajam prasītāju novērtētājam 2014. gada novērtējumā, un visbeidzot – ka tā uzsāks administratīvo izmeklēšanu pēc iespējas drīz.
- 13 2014. gada 4. martā direktors informēja prasītājus par to, ka ģenerālsēkretārs ir nolēmis viņu iecelt par viņu pirmo novērtētāju, kamēr citam direktoram ir jābūt apelācijas instances novērtētājam.
- 14 2014. gada 11. aprīlī prasītāji tika informēti, ka attiecībā uz nodaļu ir uzsākta administratīvā procedūra un ka viņi ir uzaicināti uz uzklauššanu, kas paredzēta šī paša gada 15. aprīlī.
- 15 2014. gada 21. maijā prasītāji saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu iesniedza sūdzību par iecelēj institūcijas lēmumu iecelt direktoru par viņu pirmo novērtētāju 2014. gada novērtējumā, vienlaikus lūdzot apturēt šo novērtējuma veikšanu, kā arī atstādināt nodaļas vadītāja no amata un veikt pasākumus, lai nodrošinātu viņu drošību darba vietā un konfidencialitāti lūguma sniegt palīdzību izskatīšanā.
- 16 Ar prasības pieteikumu, kas Eiropas Savienības Civildienesta tiesas kancelejā saņemts 2014. gada 22. maijā un reģistrēts ar numuru F-49/14, prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem tostarp lūdza šai tiesai atcelt iecelēj institūcijas lēmumu iecelt direktoru par viņu pirmo novērtētāju, apturēt 2014. gada novērtējumu, kā arī atstādināt nodaļas vadītāju no amata.
- 17 Ar 2014. gada 12. jūnija rīkojumu DQ u.c./Parlaments (F-49/14 R, EU:F:2014:159) Civildienesta tiesas priekšsēdētājs noraidīja pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu, ko prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem iesniedza kā atsevišķu dokumentu.
- 18 2014. gada 2. jūnijā Parlaments informēja prasītājus par galīgiem secinājumiem par lūgumu sniegt palīdzību. Šie secinājumi bija trīs, proti, pirmkārt, ka tika veikti nodaļas vadītāja pārcelšanas pasākumi un nodaļas personāla vadību tagad nodrošina cits nodaļas vadītājs, otrkārt, nodaļas vadītājs kā pirmais prasītāju novērtētājs 2014. gada novērtējumam tika aizstāts ar direktoru un, treškārt, ka pret nodaļas vadītāju tika uzsākta disciplinārā izmeklēšana saskaņā ar Civildienesta noteikumu 86. pantu.

- 19 Ar 2014. gada 3. jūnija paziņojumu Parlamenta ģenerālsēdētājs informēja ģenerāldirektoru, ka viņš ir konstatējis, ka kļūst sarežģītāk veikt 2014. gada novērtējumu atbilstoši labas pārvaldības principam un ka tādējādi viņš ir nolēmis uz laiku pārtraukt šī novērtējuma veikšanu visai nodaļai, tiklīdz būs rasts līdzsvarots risinājums, precīzāk, līdz brīdim, kad iecelējinstiūcija varēs izteikt savu viedokli par prasīto objektivitāti.
- 20 2014. gada 26. septembrī ģenerālsēdētājs kā iecelējinstiūcija noraidīja 2014. gada 21. maija sūdzību kā daļēji priekšlaicīgu, ciktāl tā attiecās uz iecelējinstiūcijas pagaidu pasākumiem, un kā daļēji nepamatotu.
- 21 Ar vēstuli, kas Civildienesta tiesas kancelejā saņemta 2014. gada 20. novembrī, prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem informēja šo tiesu, ka viņi atsakās no savas prasības lietā F-49/14 galvenokārt tādēļ, ka Parlaments ir piekritis veikt “pagaidu pasākumus, par kuriem ir paziņots [tā] 2014. gada 2. un 3. jūnija paziņojumos”.
- 22 Ar 2015. gada 12. janvāra rīkojumu DQ u.c./Parlaments (F-49/14, EU:F:2015:1) Civildienesta tiesa svītvoja lietu F-49/14 no reģistra, nolēmot, ka Parlamentam ir jāsedz savi tiesāšanās izdevumi, kā arī jāatlīdzina prasītāju, kā arī viena no diviem citiem viņu kolēģiem tiesāšanās izdevumi, pamatojoties galvenokārt uz to, ka nebija Parlamenta konkrētas un pabeigtas rīcības attiecībā uz nodaļas vadītāja atstādināšanu no amata un/vai 2014. gada novērtējuma apturēšanu, ka viņiem nebija citas iespējas, kā vien celt šo prasību kopā ar pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lai aizsargātu savas tiesības un panāktu iecelējinstiūcijas rīcību saistībā ar psiholoģisko vardarbību un seksuālo uzmākšanos, ar ko viņi, iespējams, ir saskārušies.
- 23 Kā apgalvo prasītāji, 2015. gada oktobrī iecelējinstiūcija administratīvās izmeklēšanas beigās sagatavoja ziņojumu, kurš viņiem netika paziņots un kurā ir izdarīts secinājums, ka nodaļas vadītāja izturēšanās ir psiholoģiska vardarbība Civildienesta noteikumu 12.a panta izpratnē.

B. Par prasītāju padomdevēja tiesāšanās izdevumu, honorāra un izmaksu segšanu saistībā ar lūgumu sniegt palīdzību

- 24 2015. gada 2. decembrī prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 1. punktu atkārtoti vērsās ar savu lūgumu, kas ietverts lūgumā sniegt palīdzību, attiecībā uz to, ka iecelējinstiūcijai ir jāatlīdzina visi viņu padomdevēja tiesāšanās izdevumi, honorāri un izmaksas.
- 25 Ar 2016. gada 2. februāra lēmumu iecelējinstiūcija šo lūgumu noraidīja. Sūdzība, ko 4. maijā iesniedza prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem, ar 2016. gada 1. septembra lēmumu arī tika noraidīta.
- 26 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā saņemts 2017. gada 20. janvārī un reģistrēts ar numuru T-38/17, prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem lūdza Vispārējo tiesu piespriest Parlamentam kā atlīdzību par viņiem nodarīto mantisko kaitējumu samaksāt summu 92 200 EUR apmērā, kas atbilst visiem viņu padomdevēja tiesāšanās izdevumiem, honorāram un izmaksām, pirmkārt, saistībā ar lūgumu sniegt palīdzību, otrkārt, saistībā ar tiesvedību, ko viņi uzsāka pret Parlamentu *tribunal du travail francophone de Bruxelles* [Briseles Darba un sociālo lietu tiesa, kurā tiesvedība noris franču valodā] (Beļģija) un, treškārt, saistībā ar prasību lietā T-38/17.
- 27 Pēc iebildumu raksta iesniegšanas 2017. gada 12. aprīlī Vispārējā tiesa (pirmā palāta) saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 50.a pantu un Vispārējās tiesas Reglamenta 125.a panta 3. punktu ar 2017. gada 18. maija lēmumu uzdeva tiesnesim referentam apsvērt iespējas izšķirt strīdu ar izlūgumu.

- 28 Atbildot uz tiesneša referenta priekšlikumu uzsākt izlīguma procesu, pamatojoties uz vienošanās projektu, Parlaments ar 2017. gada 1. jūnija vēstuli norādīja, ka ir gatavs uzsākt sarunas ar prasītājiem, kā arī vienu no diviem citiem viņu kolēģiem, lai gan pēdējie minētie ar 2017. gada 2. jūnija vēstuli norādīja, ka nevēlas izšķirt strīdu ar izlīgumu.
- 29 Ar 2017. gada 7. jūnija vēstuli tiesnesis referents aicināja prasītājus, kā arī vienu no diviem citiem viņu kolēģiem pārskatīt savu nostāju un vajadzības gadījumā atkārtoti apstiprināt savu vēlmi atteikties no izlīguma procedūras, vienlaikus vērsot viņu uzmanību uz to, ka tiesvedībā esot jāpārbauda prasības pieņemamība, ņemot vērā judikatūru, kas it īpaši izriet no 2014. gada 20. marta rikojuma *Michel/Komisija* (F-44/13, EU:F:2014:40, 45. punkts un tajā minētā judikatūra), jo divas reizes, šajā gadījumā 2014. gada 24. janvāra lūgumā sniegt palīdzību un 2014. gada 6. oktobra vēstulē, viņi jau bija lūguši iecelējinstīcijai atlīdzināt advokāta izdevumus, kas radušies saistībā ar lūgumu sniegt palīdzību, un no lietas materiāliem neizriet, ka viņi, iesniedzot sūdzību, bija apņēmušies apstrīdēt noraidošos netiešos lēmumus, kas pieņemti pēc tam, kad beidzās Civildienesta noteikumos iecelējinstīcijai paredzētais četrus mēnešu termiņš atbildes sniegšanai.
- 30 Ar 2017. gada 15. jūnija vēstuli prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem informēja Vispārējo tiesu, ka viņi beidzot ir sazinājušies ar Parlamentu un ka šajā ziņā viņi lūdza pagarināt atbildes sniegšanas termiņu, kurš pēc Parlamenta pieprasījuma tika pagarināts līdz 2017. gada 21. jūlijam. Attiecīgi ar 2017. gada 11. un 6. jūlija vēstulēm prasītāji, kā arī viens no diviem citiem viņu kolēģiem un Parlaments informēja Vispārējo tiesu, ka viņi ir panākuši vienošanos par strīda izbeigšanu ar izlīgumu, tādējādi lieta ar 2017. gada 17. jūlija rikojumu DQ u.c./Parlaments (T-38/17, nav publicēts, EU:T:2017:557) tika izslēgta no Vispārējās tiesas reģistra. Tomēr šī vienošanās tika noslēgta, neskarot iespējamus atsevišķos prasījumus par zaudējumu atlīdzību, kas netika iesniegti saistībā ar prasībām un sūdzībām lietā T-38/17.

C. Par prasību par kaitējuma atlīdzību šajā lietā

- 31 2017. gada 13. decembrī prasītāji saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 1. punktu lūdza iecelējinstīcijai *ex æquo et bono* atlīdzību 192 000 EUR apmērā par morālo kaitējumu, ko viņi esot cietuši iecelējinstīcijas nepilnību dēļ viņu lūguma sniegt palīdzību izskatīšanā, it īpaši labas pārvaldības principa un rūpības pienākuma neievērošanu, kā arī sūdzības iesniedzēju cieņas aizskaršanu un viņu tiesību uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem pārkāpumu.
- 32 Tā kā iecelējinstīcija šo prasību par kaitējuma atlīdzību neapmierināja, 2018. gada 23. maijā prasītāji iesniedza sūdzību par noraidošo netiešo lēmumu par viņu prasību par kaitējuma atlīdzību, kas tika pieņemts 2018. gada 13. aprīlī.
- 33 Ar 2018. gada 12. septembra lēmumu ģenerālsēkretārs kā iecelējinstīcija noraidīja 2018. gada 23. maija sūdzību kā nepamatotu, atgādinot par iecelējinstīcijas veiktajiem palīdzības pasākumiem, tostarp par nodaļas vadītāja atstādināšanu no amata un par disciplinārlietas ierosināšanu pret viņu 2016. gada 6. janvārī, kas pēc Disciplinārlietu kolēģijas sasaukšanas un attiecīgās personas uzklausišanas 2016. gada 14. novembrī noslēdzās ar disciplinārsoda piemērošanu 2017. gada 27. februārī. Iecelējinstīcija uzskata, ka šie pasākumi bija atjaunojuši prasītājiem veselībai nekaitīgus, drošus un cilvēka cieņai atbilstīgus darba apstākļus. To pierādot fakts, ka nekāda psiholoģiska vardarbība nav notikusi pēc tam, kad iecelējinstīcija 2014. gada februārī bija veikusi palīdzības pasākumus.

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

- 34 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 12. decembrī, prasītāji cēla šo prasību, kurā tie lūdz Vispārējo tiesu:
- atcelt netiešo lēmumu, ar ko tika noraidīta viņu prasība par kaitējumu atlīdzību, un vajadzības gadījumā 2018. gada 12. septembra lēmumu, ar ko noraidīta viņu šī paša gada 23. maija sūdzība;
 - piespriest atlīdzību par viņu morālo kaitējumu, kas *ex æquo et bono* ir novērtēts 192 000 EUR apmērā;
 - piespriest Parlamentam “samaksāt šajā laikā radušos kompensācijas un nokavējuma procentus”;
 - piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 35 Ar atsevišķu dokumentu, kas iesniegts tajā pašā dienā, prasītāji lūdza piešķirt anonimitāti atbilstoši Reglamenta 66. pantam.
- 36 Iebildumu rakstā, kas iesniegts 2019. gada 20. martā, Parlaments lūdz Vispārējo tiesu:
- noraidīt prasību;
 - piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 37 Ar atsevišķu dokumentu, kas iesniegts tajā pašā dienā, Parlaments lūdza nepubliskot noteiktus datus par trešajām personām.
- 38 2019. gada 19. aprīlī Vispārējā tiesa pabeidza tiesvedības rakstveida daļu.
- 39 Tā kā lietas dalībnieki trīs nedēļu laikā pēc tam, kad ir iesniegts dokuments par tiesvedības rakstveida daļas pabeigšanu, pieteikumu nav iesnieguši, Vispārējā tiesa, uzskatot, ka ir guvusi pietiekamu informāciju no lietas materiāliem, saskaņā ar Reglamenta 106. panta 3. punktu nolēma izskatīt lietu bez tiesvedības mutvārdu daļas.
- 40 Ar kancelejas 2019. gada 1. augusta vēstuli Parlamentam tika lūgts procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros atbildēt uz vairākiem jautājumiem, ko tas izdarīja noteiktajos termiņos.

III. Juridiskais pamatojums

A. Par atcelšanas prasījumiem

- 41 Prasītāji, iesniedzot prasījumus par kaitējuma atlīdzību, lūdz atcelt netiešo lēmumu, ar kuru tika noraidīta viņu prasība par kaitējumu atlīdzību un vajadzības gadījumā atcelt 2018. gada 12. septembra lēmumu, ar kuru noraidīta viņu šī paša gada 23. maija sūdzība.
- 42 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru iestādes lēmums, ar kuru noraidīta prasību par zaudējumu atlīdzību, ir neatņemama sastāvdaļa administratīvajā procedūrā, kas notiek pirms Vispārējā tiesā celtās prasības sakarā ar atbildību. Ņemot vērā, ka akts, kurā tiek formulēta iestādes nostāja pirmstiesas stadijā, vienīgi ļauj lietas dalībniekam, kam nodarīts kaitējums, iesniegt Vispārējā tiesā prasību par zaudējumu atlīdzību, pret šādu noraidošu lēmumu vērsti atcelšanas prasījumi nevar tikt izvērtēti atsevišķi no prasījumiem sakarā ar atbildību (spriedumi, 1997. gada 18. decembris, *Gill/Komisija*,

T-90/95, EU:T:1997:211, 45. punkts; 2001. gada 6. marts, *Ojha*/Komisija, T-77/99, EU:T:2001:71, 68. punkts, un rikožums, 2010. gada 25. marts, *Marcuccio*/Komisija, F-102/08, EU:F:2010:21, 23. punkts).

43 Tādējādi prasījumu pirmā daļa atsevišķi nav jāizskata.

B. Par kaitējuma atlīdzības prasījumiem

44 Savas prasības pamatošanai prasītāji būtībā apgalvoja, ka viņiem ir nodarīts morālais kaitējums, kas izriet no iecelēj institūcijas bezdarbības saistībā ar atbilstošu pasākumu savlaicīgu neveikšanu, lai reaģētu uz viņu lūgumu sniegt palīdzību un garantētu viņiem darba apstākļus, kas atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. pantam. Kā apliecinot dažādi to prasības pieteikumā aprakstītie starpgadījumi, prasītāji uzskata, ka iecelēj institūcijas dienestu pasīvās attieksmes dēļ nodaļas vadītājs ir nodarījis kaitējumu viņu cieņai, viņu personībai un viņu fiziskajai un psiholoģiskajai neaizskaramībai. Turklāt iecelēj institūcija nav veikusi administratīvo izmeklēšanu, ievērojot saprātīga termiņa principu. Tāpat tā neesot ierosinājusi disciplinārlietu pret nodaļas vadītāju un nav piemērojusi viņam disciplinārsodu savlaicīgi. Prasītāji atsaucas arī uz viņu tiesību uz medicīniskās informācijas konfidencialitātes aizsardzību pārkāpumu, ko veicis nodaļas vadītājs.

45 Līdz ar to prasītāji pieprasa atlīdzināt viņiem morālo kaitējumu, kuru viņi *ex aequo et bono* novērtē 192 000 EUR apmērā.

46 Parlaments lūdz noraidīt prasījumus par kaitējuma atlīdzību kā nepamatotus, uzsverot, ka tā dienesti ir veikuši visus pamatotos pasākumus, sākot no brīža, kad prasītāji formāli iesniedza lūgumu sniegt palīdzību iecelēj institūcijai. Lai arī tas piekrīt, ka situācija ne vienmēr ir tikusi pārvaldīta efektīvi, kas būtu bijis nepieciešams, tas uzsver, ka pēc nodaļas vadītāja pārcelšanas, par kuru tika lemts, reaģējot uz lūgumu sniegt palīdzību, viņam tikai atsevišķos gadījumos bija saziņa ar nodaļas ierēdņiem un ka viņam tikai reizēm ir bijis pienākums pieņemt lēmumus, kas skar šo nodaļu. Parlaments uzskata, ka šie konkrētie un marginālie starpgadījumi nevar izraisīt tā atbildības iestāšanos, it īpaši ņemot vērā iecelēj institūcijas plašo rīcības brīvību palīdzības pasākumu noteikšanā. Attiecībā uz administratīvās izmeklēšanas procedūras un pret nodaļas vadītāju ierosinātās disciplinārlietas ilgumu Parlaments paskaidro, ka administratīvā izmeklēšana skar lielu personu skaitu un ka nodaļas vadītājs, neraugoties uz izmeklēšanā iegūto dokumentu pārpilnību, nav pieņēmis pret viņu veiktos pasākumus un piemērotos sodus, lai gan iecelēj institūcijai bija jānodrošina viņa kā apsūdzētas personas pamattiesības un procesuālās tiesības. Turklāt Parlaments uzsver, ka nodaļas vadītājs cēla prasību Vispārējā tiesā, lai apstrīdētu tam piemēroto disciplinārsodu, šajā gadījumā prasību, kurā tika pasludināts 2019. gada 20. septembra spriedums UZ/Parlaments (T-47/18, EU:T:2019:650), ar kuru Vispārējā tiesa atcēla minēto sodu. Katrā ziņā prasītāji neesot pierādījuši, ka pēc nodaļas vadītāja iecelšanas citā amatā viņi būtu cietuši no citas viņa neatbilstošas izturēšanās.

1. Par iecelēj institūcijas pārkāpumu, kas var izraisīt Savienības atbildības iestāšanos, esamību

a) Vispārīgi apsvērumi

47 Vispirms jāatgādina, ka kopumā Eiropas Savienības iestāžu un struktūru saukšana pie atbildības ir atkarīga no nosacījumu kopuma izpildes, proti, rīcībai, par kuru tā tiek vainota, ir jābūt prettiesiskai, apgalvotajam kaitējumam ir jābūt reālam un starp pārņemto rīcību un apgalvoto kaitējumu ir jābūt cēloņsakarībai (spriedums, 2019. gada 10. aprīlis, AV/Komisija, T-303/18 RENV, nav publicēts, EU:T:2019:239, 104. punkts; skat. arī spriedumu, 2015. gada 19. maijs, *Brune*/Komisija, F-59/14, EU:F:2015:50, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 48 Šajā ziņā strīdiem civildienesta jomā atbilstoši LESD 270. pantam un Civildienesta noteikumu 90. un 91. pantam, tostarp strīdiem par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, ko ierēdnim vai darbiniekam ir nodarījusi Savienības iestāde vai struktūra, ir piemērojami īpaši un speciāli noteikumi salīdzinājumā ar noteikumiem, kas izriet no vispārējiem principiem, kuri reglamentē Savienības ārpuslīgumisko atbildību saistībā ar LESD 268. pantu un LESD 340. panta otro daļu (spriedums, 2019. gada 10. aprīlis, AV/Komisija, T-303/18 RENV, nav publicēts, EU:T:2019:239, 105. punkts).
- 49 Proti, no Civildienesta noteikumiem tostarp izriet, ka atšķirībā no jebkuras citas privātpersonas Savienības ierēdnis vai darbinieks ir saistīts ar iestādi vai struktūru, ar kuru viņam ir darba tiesiskās attiecības, kas ietver līdzsvaru starp konkrētiem abpusējiem pienākumiem un tiesībām, kuru atspoguļo institucionālā darba devēja rūpības pienākums pret attiecīgo personu (skat. spriedumu, 2010. gada 16. decembris, Komisija/*Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46. punkts un tajā minētā judikatūra, kas apstiprināts ar lēmumu, 2011. gada 8. februāris, Komisija/*Petrilli* (pārskatīšana), C-17/11 RX, EU:C:2011:55, 4. un 5. punkts).
- 50 Ņemot vērā šo Savienības pastiprināto atbildību, kad tā rīkojas kā darba devējs, ar prettiesiskuma konstatēšanu, ko attiecīgajā gadījumā pieļāvusi iecelējinstītūcija vai iestāde, kas ir pilnvarota slēgt darba līgumus, ja runa ir par lēmumpieņemšanas aktu vai rīcību lēmumpieņemšanā, pietiek, lai uzskatītu, ka ir izpildīts pirmais no trim nosacījumiem, kas nepieciešami, lai iestātos Savienības atbildība par tās ierēdņiem un darbiniekiem nodarītajiem zaudējumiem Savienības civildienesta tiesību pārkāpuma dēļ (spriedumi, 2010. gada 16. decembris, Komisija/*Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46. punkts, un 2011. gada 12. jūlijs, Komisija/Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 45. punkts), tāpēc nav vajadzības apsvērt jautājumu par to, vai tas ir “pietiekami būtisks” tiesību normas, ar kuru privātpersonām tiek piešķirtas tiesības, pārkāpums (spriedumi, 2018. gada 14. jūnijs, *Spagnolli u.c./Komisija*, T-568/16 un T-599/16, EU:T:2018:347, 196. punkts, un 2019. gada 6. maijs, *Mauritsch/INEA*, T-271/18, nav publicēts, EU:T:2019:286, 42. punkts).
- 51 Attiecībā uz gadījumiem, kuros var konstatēt prettiesiskumu, ir jāņem vērā administrācijas rīcības brīvība. Tādējādi, ja administrācijai ir jāveic noteikta rīcība saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem, vispārējiem principiem vai pamattiesībām, vai arī normām, ko tā pati sev noteikusi, šāda pienākuma neizpilde vien var izraisīt attiecīgās iestādes atbildību. Savukārt, ja tai ir plaša rīcības brīvība, it īpaši, ja tai nav pienākuma rīkoties noteiktā veidā saskaņā ar piemērojamām tiesību normām, tikai acīmredzama kļūda vērtējumā ir prettiesiska (skat. spriedumu, 2017. gada 13. decembris, CJ/*ECDC*, T-703/16 RENV, nav publicēts, EU:T:2017:892, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāizvērtē prasītāju iebildumi saistībā ar kaitējuma atlīdzības prasījumiem.
- 53 Šajā ziņā, lai arī prasības pieteikums ir neskaidrs, ir jāsaprot, ka prasītāji saistībā ar nosacījumu par iecelējinstītūcijas rīcības prettiesiskumu apšaubā galvenokārt trīs aspektus: pirmkārt, nodaļas vadītāja izturēšanās; otrkārt, iecelējinstītūcijas pieņemto pasākumu nepiemērotais raksturs, reaģējot uz lūgumu sniegt palīdzību un vēl pirms tam – uz informāciju Civildienesta noteikumu 22.a panta izpratnē, ko viņi vēlējas sniegt tostarp ar savu 2013. gada 11. novembra vēstuli, un, treškārt, viņu skatījumā, nesamērīgais administratīvās izmeklēšanas ilgums un tam sekojoša novēlota disciplinārlietas ierosināšana pret nodaļas vadītāju.
- 54 Šīs trīs iebildumu kategorijas ir jāizvērtē secīgi.

b) Par kaitējuma atlīdzības prasījumiem, kuri attiecas uz prasītāju morālo kaitējumu, kas izriet no nodaļas vadītāja izturēšanās

- 55 Prasījumi par kaitējuma atlīdzību, kas attiecas uz prasītāju morālā kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar nodaļas vadītāja izturēšanos, uzreiz ir jānoraida kā priekšlaicīgi, jo prasītāji vispirms nav atteikušies no prasības par zaudējumu atlīdzību, kas pret minēto nodaļas vadītāju celta valsts tiesā.
- 56 Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. panta pirmo daļu Savienība palīdz visiem ierēdņiem un darbiniekiem, “jo sevišķi tiesvedībā pret jebkuru personu, kura izsaka draudus, apvainojumus vai veic apmelojošas darbības vai izteikumus, vai uzbrūk personai vai īpašumam, kuru ierēdnis vai viņa ģimenes loceklis guvis sava amata vai pienākumu dēļ”. Turklāt saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. panta otro daļu “šādos gadījumos Savienība kopīgi un katra atsevišķi atlīdzina ierēdnim radušos zaudējumus, ciktāl ierēdnis neradīja zaudējumus ne apzināti, ne arī aiz nopietnas nolaidības, un tas nav saņēmis atlīdzību no personas, kura nodarīja zaudējumus”.
- 57 Šajā ziņā Civildienesta noteikumu 24. pantā paredzētais pienākums sniegt palīdzību ir vērst uz to, lai iestāde aizstāvētu ierēdņus un darbiniekus pret trešo personu rīcību, nevis pret pašas iestādes izdotiem aktiem, kuru kontroli regulē citas Civildienesta noteikumu normas (spriedumi, 1981. gada 17. decembris, *Bellardi-Ricci* u.c./Komisija, 178/80, EU:C:1981:310, 23. punkts, un 2016. gada 9. septembris, *De Esteban Alonso*/Komisija, T-557/15 P, nav publicēts, EU:T:2016:456, 45. punkts). To paturot prātā, šīs tiesību normas izpratnē citi ierēdņi vai darbinieki, vai Savienības iestādes locekļi, piemēram, nodaļas vadītājs, var tikt uzskatīti par trešajām personām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1979. gada 14. jūnijs, *V.*/Komisija, 18/78, EU:C:1979:154, 15. punkts).
- 58 Tādējādi saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. panta otro daļu attiecībā uz morālo kaitējumu, kas prasītājiem, iespējams, nodarīts nodaļas vadītāja rīcības dēļ, vispirms ir jāmēģina panākt šāda kaitējuma atlīdzināšana, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzību valsts tiesā, ņemot vērā, ka atbilstoši šai Civildienesta noteikumu tiesību normai tikai tad, ja šāds kaitējums nevar tikt atlīdzināts, iecelēj institūcijai varētu būt pienākums solidāri atlīdzināt prasītājiem nodarītos zaudējumus ar šādu “trešās personas” rīcību šīs tiesību normas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 112. punkts).
- 59 Tomēr ir jāprecizē, ka atbilstoši pienākumam sniegt palīdzību iecelēj institūcijai var būt pienākums atbalstīt prasītājus, it īpaši finansiāli, kad tie prasa šādu atlīdzināšanu, šajā gadījumā, lai ar “atbalstītu” tiesvedību panāktu, ka tiek atzīts, ka pret viņiem vērstā rīcība viņu amata un pienākumu dēļ, kura ir pamatojusī lūgumu sniegt palīdzību, tiek atzīta par prettiesisku un saistībā ar to tiek piešķirts atlīdzinājums valsts tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 9. septembris, *De Esteban Alonso* /Komisija, T-557/15 P, nav publicēts, EU:T:2016:456, 42. punkts, un 2018. gada 13. jūlijs, *Curto* /Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 113. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, prasījumi par kaitējuma atlīdzību saistībā ar prasītājiem nodarīto kaitējumu, kas izriet no nodaļas vadītāja izturēšanās, ir jānoraida, tostarp tie, kas attiecas uz apgalvoto viņu tiesību uz medicīniskās informācijas konfidencialitātes aizsardzību neievērošanu, ko veicis nodaļas vadītājs un kas turklāt nebija minēta prasībā par kaitējuma atlīdzību.

c) Par prasījumiem par kaitējuma atlīdzību saistībā ar iecelēj institūcijas šajā lietā veikto palīdzības pasākumu nepiemēroto raksturu

1) Par iecelēj institūcijas rīcību 2013. gadā

- 61 Vispirms prasītāji pārmet iecelēj institūcijai tās bezdarbību, izskatot informāciju Civildienesta noteikumu 22.a panta izpratnē, ko viņi bija vēlējušies sniegt ar 2013. gada 11. novembra vēstuli, kurā arī bija atsauce uz daļas no prasītājiem paziņojumiem, kas bija ierakstīti viņu attiecīgajās

medicīniskajās kartēs un iekļauti ziņojumā, ko medicīnas dienests sagatavoja 2013. gada oktobrī. Viņu skatījumā, iecelēj institūcijai kopš 2013. gada bija jāveic pasākumi, lai izbeigtu to, ka nodaļas vadītājs neievēro atsevišķas Civildienesta noteikumu normas.

- 62 Šajā ziņā psiholoģiska vardarbība ir aizliegta ar Civildienesta noteikumu 12.a pantu, un līdz ar to ierēdņa rīcību, uz kuru attiecas šis aizliegums, var uzskatīt par “būtisku Savienības ierēdņu pienākumu pārkāpumu” un tādējādi par to sniegt informāciju atbilstoši Civildienesta noteikumu 22. a pantam, kurā ir paredzēts, ka “ierēdnim, kuram savu pienākumu veikšanas laikā vai saistībā ar to kļūst zināmi fakti, kas rada aizdomas par iespējamu nelikumīgu darbību, tostarp krāpšanu vai korupciju, kaitējumu Savienības interesēm, vai par rīcību, kas saistīta ar profesionālo pienākumu veikšanu, kas varētu būt saistīti ar Savienības ierēdņu pienākumu nepildīšanu, nekavējoties jāinformē vai nu savs tiešais priekšnieks vai ģenerāldirektors vai, ja ierēdnis uzskata par lietderīgu, ģenerālsekretārs, vai personas līdzvērtīgā amatā, vai tieši Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (OLAF)” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 8. oktobris, *Bermejo Garde/EESK*, T-530/12 P, EU:T:2014:860, 106. punkts).
- 63 Šajā ziņā prasītāji pamatoti norāda, ka 2013. gada 11. novembra vēstule būtu jāuzskata nevis par lūgumu sniegt palīdzību Civildienesta noteikumu 24. panta izpratnē, bet gan par informāciju Civildienesta noteikumu 22.a panta izpratnē. Minētajā vēstulē, kā viņi paši ir norādījuši lūgumā sniegt palīdzību, kas tika iesniegts pēc tam, paskaidrojot, ka, “lai izvairītos no nelikumīgas testa norises un ievērojot savus pienākumus, kas izriet no Civildienesta noteikumu 2[2]. panta, [par ko viņi bija] rakstveidā brīdinājuši [ģenerāldirektoru]”, prasītāji galvenokārt lūdza atlikt valodas testu, vienlaikus paužot savas bažas par nodaļas vadītāja garīgo stāvokli un viņa izturēšanos dienestā. Taču šajā vēstulē, katrā ziņā nepārprotami, psiholoģiskas vardarbības vai seksuālas uzmākšanās pastāvēšana nav minēta. Šajā vēstulē vairāk bija izklāstīti galvenokārt sarežģījumi nodaļā, tostarp ar konflikta raksturu, kā arī tas, ka nodaļas vadītājs neievēro elementāru atlases komisijas, kurai ir jālemj par ierēdņu profesionālajām spējām, neatkarības principu.
- 64 Dažas dienas pēc 2013. gada 11. novembra vēstules saņemšanas, lemjot, pirmkārt, ka direktoram tiek uzticēta iekšējās izmeklēšanas veikšana ģenerāldirektorātā, kas attiecas uz faktiem, par kuriem prasītāji to bija informējuši, un, otrkārt, ka jāatliek valodas tests, kurā nodaļas vadītājam bija jāpiedalās, iecelēj institūcija ģenerāldirektora personā apmierināja prasītāju lūgumu, ko viņi bija izteikuši šajā vēstulē un uz kuru attiecas Civildienesta noteikumu 22.a pants, lai gan šis iekšējās izmeklēšanas ģenerāldirektorātā raksturs un apjoms 2013. gada 18. novembra atbildes vēstulē nebija precizēts.
- 65 Šajā ziņā, ņemot vērā to, ka administrācija, īstenojot tai piešķirtās pilnvaras, lai sasniegtu šo mērķi, nodrošinot atbilstīgos loģistikas līdzekļus un cilvēkresursus, var nolemt administratīvās izmeklēšanas veikšanu uzticēt iestādes vadībai, piemēram, direktoram (skat. pēc analogijas spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *CH/Parlaments*, F-132/14, EU:F:2015:115, 99. punkts un tajā minētā judikatūra), prasītāji nevar pārmest iecelēj institūcijai, ka ģenerāldirektors ir direktoram uzticējis izmeklēšanas veikšanu saistībā ar informāciju Civildienesta noteikumu 22. a panta izpratnē, ko prasītāji sniedza 2013. gada 11. novembra vēstulē.
- 66 Prasītāju norāde, ka viņu attiecīgajās medicīniskajās kartēs ir ierakstīti paziņojumi, kas iekļauti ziņojumā, ko sagatavoja viens no medicīnas dienesta ārstiem, ir neefektīva.
- 67 Jebkurā iestādē tikai medicīnas dienestā ietilpstošajiem veselības aprūpes speciālistiem, uz kuriem attiecas ārsta profesijas ētikas normas, ir tiesības noteikt medicīnisku diagnozi un sniegt iecelēj institūcijai informāciju, kas tai var būt nepieciešama, lai īstenotu tai ar Civildienesta noteikumiem un Eiropas Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību piešķirtās pilnvaras (spriedums, 2019. gada 10. aprīlis, *AV/Komisija*, T-303/18 RENV, nav publicēts, EU:T:2019:239, 109. punkts).

- 68 Šajā ziņā nav konstatēts, ka šajā gadījumā medicīnas dienests pats būtu informējis personu, kas ir pilnvarota Parlamentā izskatīt lūgumus sniegt palīdzību iecelēj institūcijas vārdā, proti, Personāla ĢD ģenerāldirektoru vai attiecīgā gadījumā ģenerālsekretāru par nodaļas vadītāja rīcību, uz kuru var attiekties Civildienesta noteikumu 12.a pants. Turklāt no 2014. gada 11. janvāra elektroniskā pasta vēstules izriet, ka viens no prasītājiem nosūtīja viņu padomdevējam medicīnas dienesta ziņojuma kopiju, norādot, ka direktors arī ir saņēmis kopiju. Tomēr Civildienesta noteikumu 24. panta izpratnē viņš nebija persona, kas ir pilnvarota Parlamentā izskatīt lūgumus sniegt palīdzību.
- 69 Šajos apstākļos iecelēj institūcijai pirms 2013. gada 11. novembra vēstules iesniegšanas nevar pārņemt, ka tā nav ņēmusi vērā dažu nodaļas ierēdņu 2013. gadā medicīnas dienestā sniegto paziņojumu esamību un saturu, kurus medicīnas dienests iekļāva prasītāju iesniegtajā ziņojumā.
- 70 Attiecībā uz faktu, ka prasītāji vienlaikus ar savu 2013. gada 11. novembra vēstuli ģenerāldirektoram esot iesnieguši medicīnas dienesta ziņojuma kopiju, kurā ir atspoguļots viņu šim dienestam veikto paziņojumu kopsavilkums, ir vēlreiz jānorāda, ka Civildienesta noteikumu 22.a panta īstenošanas nolūkā ģenerāldirektors kā direktora un nodaļas vadītāja priekšnieks, protams, bija persona, kas pilnvarota vērsties iecelēj institūcijā. Tomēr viņš nebija persona, kura iecelēj institūcijas vārdā ir pilnvarota izskatīt lūgumu sniegt palīdzību atbilstoši Civildienesta noteikumu 24. pantam par psiholoģiskas vardarbības faktiem minēto noteikumu 12.a panta izpratnē.
- 71 Turpinot – prasītāju minētais dokuments, kas ir iesniegts kā prasības pieteikuma A.7 pielikums, neatkarīgi no tā, ka medicīnas dienests to nebija apzīmojis, tikai apstiprina to, ka viņi tika pieņemti uz konsultāciju Parlamenta medicīnas dienesta pieņemšanas laikā.
- 72 Tomēr ir jāatgādina, ka ar medicīnas ekspertu atzinumiem pašiem par sevi nav iespējams pierādīt, ka juridiski pastāv vardarbība vai iestādes vaina attiecībā uz tās pienākumu sniegt palīdzību (spriedumi, 2015. gada 6. februāris, BQ/Revīzijas palāta, T-7/14 P, EU:T:2015:79, 49. punkts; 2014. gada 17. septembris, CQ/Parlaments, F-12/13, EU:F:2014:214, 127. punkts, un 2015. gada 6. oktobris, CH/Parlaments, F-132/14, EU:F:2015:115, 92. punkts). It īpaši, ja iestādes ārsti var atklāt, ka ierēdņiem vai darbiniekiem ir nervu darbības traucējumi, viņi tomēr nevar pierādīt, ka šie traucējumi ir radušies psiholoģiskās vardarbības dēļ, jo, lai secinātu, ka šāda vardarbība ir bijusi, šādas medicīniskas izziņas autori noteikti ir balstījušies vienīgi uz attiecīgo personu aprakstu par viņu darba apstākļiem attiecīgajā iestādē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 29. jūnijs, HF/Parlaments, T-218/17, pārsūdzēts, EU:T:2018:393, 106. punkts; 2008. gada 2. decembris, K/Parlaments, F-15/07, EU:F:2008:158, 41. punkts, un 2014. gada 17. septembris, CQ/Parlaments, F-12/13, EU:F:2014:214, 127. punkts), nesalīdzinot šo faktu versiju ar personas, kuras izturēšanos apšaubā minētie ierēdņi un darbinieki, versiju.
- 73 Protams, nav izslēgts, ka noteiktos apstākļos dienesta vadītājs vai iestādes medicīnas dienests var vērsties iecelēj institūcijā par to, vai, iespējams, pastāv Civildienesta noteikumu 12.a panta acīmredzams vai atklāts neievērošanas gadījums, un ka tas var likt iecelēj institūcijai pēc savas ierosmes uzsākt administratīvo izmeklēšanu bez lūguma sniegt palīdzību, ko papildina sākotnējie pierādījumi, kurus ir iesniedzis iespējamais cietušais.
- 74 Tomēr šīs lietas apstākļos, tā kā tajā laikā formāli lūgums sniegt palīdzību Civildienesta noteikumu 24. panta izpratnē nebija iesniegts personai vai personām, kas ir pilnvarotas izskatīt lūgumus sniegt palīdzību Parlamentā, prasītāji, kas bija iecerējuši tikai sniegt informāciju atbilstoši Civildienesta noteikumu 22.a pantam, nenorādot tajā uz minēto Civildienesta noteikumu 12.a panta pārkāpumu, nevar pārņemt iecelēj institūcijai, ka tā kopš 2013. gada nav spontāni uzsākusi administratīvo izmeklēšanu par psiholoģiskās vardarbības faktiem, nedz arī to, ka tajā pašā laikā tā nav veikusi nodaļas vadītāja pārcelšanas pasākumus.

- 75 Līdz ar to ir jāsecina, ka iecelējinstītūcija, kopš 2013. gada neveicot palīdzības pasākumus prasītāju labā, lai novērstu situāciju veidā, par kuru tā tolaik varēja zināt, šajā lietā nav pārkāpusi ne Civildienesta noteikumu 22.a pantu, ne savu rūpības pienākumu, ne arī labas pārvaldības principu.
- 76 Attiecībā uz prasītāju apgalvojumu, ka direktors esot neobjektīvi vadījis iekšējo administratīvo izmeklēšanu ģenerāldirektorātā, kas tika uzsākta, reaģējot uz viņu informāciju, sākot to ar pārrunām ar trim personām, kurām bija nodaļas vadītāja uzticība un kuras esot bijušas visvieglāk ietekmējamas, lai viņas pārliecinātu par prasītāju sazvērestību, ir jākonstatē, ka tas nav pamatots, nedz pierādīts un ka līdz ar to tas ir jāuzskata par spekulatīvu.
- 77 Katrā ziņā ir jāatgādina, ka par administratīvo izmeklēšanu atbildīgajai struktūrai, kurai ir pienākums samērīgi izmeklēt tai iesniegtās lietas, ir plaša rīcības brīvība attiecībā uz izmeklēšanas veikšanu un it īpaši attiecībā uz liecinieku sniegtās sadarbības kvalitātes un lietderības izvērtējumu (spriedumi, 2018. gada 29. jūnijs, HF/Parlaments, T-218/17, pārsūdzēts, EU:T:2018:393, 97. punkts, un 2013. gada 11. jūlijs, *Tzirani*/Komisija, F-46/11, EU:F:2013:115, 124. punkts). Tomēr direktora uzklusīto personu izvēle, tāpat kā ģenerāldirektora lēmums 2013. gada novembrī uzticēt šo iekšējo izmeklēšanu ģenerāldirektorātā minētajam direktoram ietilpst iecelējinstītūcijas plašajā rīcības brīvībā šajā jomā, un šajā jautājumā prasītāji nav pierādījuši, ka iecelējinstītūcija šajā ziņā būtu pārsniegusi savu pilnvaru robežas.
- 78 Visbeidzot prasītāji arī nav pierādījuši savu apgalvojumu, ka direktors neesot “nodrošinājis izmeklēšanas, ko [viņam] uzticēja [iecelējinstītūcija], norisi” 2013. gadā.
- 79 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasījumi par kaitējuma atlīdzību, ciktāl tie ir vērsti pret iecelējinstītūcijas rīcību pirms lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas, ir jānoraida.

2) Par iecelējinstītūcijas veiktajiem pasākumiem pēc lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas

- 80 Attiecībā uz iecelējinstītūcijas rīcību pēc lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas, proti, 2014. gada 24. janvārī, ir jāatgādina – ja iecelējinstītūcija vai attiecīgajā gadījumā iestāde, kas ir pilnvarota slēgt darba līgumus, saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 1. punktu izskata lūgumu sniegt palīdzību minēto noteikumu 24. panta izpratnē, tai atbilstoši pienākumam sniegt palīdzību, ja šī iestāde saskaras ar starpgadījumu, kas nav saderīgs ar kārtību un objektivitāti dienestā, ir jāiejaucas ar visu nepieciešamo spar un ātri un ar apstākļiem atbilstošu rūpību attiecīgi jāreaģē, lai noskaidrotu faktus un, pārzinot lietu, atbilstoši rīkotos. Šim nolūkam pietiek, ka ierēdnis vai darbinieks, kurš lūdz aizsardzību savai iestādei, iesniedz sākotnējos pierādījumus par uzbrukumu, kuru upuris viņš esot, patiesumu. Ja ir šāda informācija, attiecīgajai iestādei ir jāveic atbilstoši pasākumi, tostarp administratīva izmeklēšana, lai, sadarbojoties ar sūdzības iesniedzēju, konstatētu tās pamatā esošos faktus (spriedumi, 1989. gada 26. janvāris, *Koutchoumoff*/Komisija, 224/87, EU:C:1989:38, 15. un 16. punkts, un 2007. gada 25. oktobris, *Lo Giudice*/Komisija, T-154/05, EU:T:2007:322, 136. punkts; skat. arī spriedumu, 2017. gada 24. aprīlis, HF/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 46. punkts un tajā minētā judikatūra) un, ņemot vērā izmeklēšanas rezultātus, veiktu tādus nepieciešamos pasākumus, kādi bija veikti šajā lietā, lai ierosinātu disciplinārlietu pret attiecīgo personu, ja administrācija administratīvās izmeklēšanas noslēgumā secina, ka psiholoģiska vardarbība pastāv.
- 81 Saskaroties ar apgalvojumiem par psiholoģisko vardarbību, pienākums sniegt palīdzību it īpaši ietver administrācijas pienākumu nopietni, ātri un absolūti konfidenciāli pārbaudīt lūgumu sniegt palīdzību, kurā ir apgalvota psiholoģiskā vardarbība, un informēt lūguma iesniedzēju par izskatīšanas iznākumu (spriedumi, 2017. gada 24. aprīlis, HF/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 47. punkts, un 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 98. punkts).

- 82 Runājot par pasākumiem, kuri ir jāveic situācijā, kas ietilpst Civildienesta noteikumu 24. panta piemērošanas jomā, administrācijai attiecībā uz noteikumu 24. panta piemērošanas pasākumu un līdzekļu izvēli ir plaša novērtējuma brīvība, ko pārbauda Savienības tiesa (skat. spriedumus, 2017. gada 24. aprīlis, HF/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 48. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 99. punkts un tajā minētā judikatūra), pat ja tai nav plašas novērtējuma brīvības attiecībā uz to, vai fakti ir vai nav kvalificējami kā psiholoģiska vardarbība vai seksuāla uzmākšanās, kas ir konstatējums, ko tā var veikt tikai pēc administratīvās izmeklēšanas (spriedumi, 2018. gada 29. jūnijs, HF/Parlaments, T-218/17, EU:T:2018:393, 123. punkts; 2018. gada 13. jūlijs, SQ/EIB, T-377/17, EU:T:2018:478, 99. punkts, un 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 75. punkts).
- 83 Šajā lietā Parlaments neapstrīd, ka lūgumam sniegt palīdzību bija pievienoti pietiekami sākotnējie pierādījumi, lai pamatotu tajā ietvertos apgalvojumus par psiholoģisku vardarbību un seksuālu uzmākšanos.
- 84 Ja palīdzības lūdzējs sniedz pietiekamus sākotnējus pierādījumus par saviem apgalvojumiem, pirmkārt, administrācijai ir jāuzsāk administratīvā izmeklēšana, lai noskaidrotu faktus un lai varētu vēlāk vajadzības gadījumā veikt atbilstošus palīdzības pasākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, CH/Parlaments, F-132/14, EU:F:2015:115, 94. punkts), lai arī šajā ziņā tai nav plašas novērtējuma brīvības attiecībā uz minētās administratīvās izmeklēšanas uzsākšanas pamatotību, un, otrkārt, izmeklēšana ir jāuzsāk pēc iespējas ātrāk, lai visbeidzot varētu atjaunot dienesta interesēm atbilstošus darba apstākļus.
- 85 Lai gan šajā gadījumā iecelēj institūcija, reaģējot uz lūgumu sniegt palīdzību, protams, ir uzsākusi administratīvo izmeklēšanu, tā tomēr ir veikusi to tikai 2014. gada 19. martā un prasītājus ir informējusi tikai 2014. gada aprīlī, t. i., gandrīz trīs mēnešus pēc šī lūguma iesniegšanas. Jākonstatē, ka, šādi rīkojoties, iecelēj institūcija nav ievērojusi labas pārvaldības principu un Civildienesta noteikumu 24. pantu, pakļaujot prasītājus neskaidrībai par paveikto saistībā ar viņu lūgumu.
- 86 Attiecībā uz 2014. gada 29. janvāra sanāksmi prasītāji, ņemot vērā it īpaši iecelēj institūcijai piešķirto plašo rīcības brīvību savu dienestu organizēšanā, nav pierādījuši, kādā veidā ar direktora un juridiskā padomnieka, kas norīkots darbā pie ģenerāldirektora, klātbūtni neesot ievērota piemērojamā Civildienesta noteikumu norma. It īpaši ir jāatgādina, ka lūgumā sniegt palīdzību vienīgā formāli un tieši apsūdzētā persona bija nodaļas vadītājs. Tādējādi, ja nav apgalvojumu par citām personām un pat ja prasītāji subjektīvi būtu varējuši uzskatīt, ka direktors bija nodaļas vadītāja pusē un ka viņš 2013. gadā viņiem nav sniedzis palīdzību, kas viņiem pienākas saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu, iecelēj institūcija, 2014. gada 29. janvāra sanāksmē nodrošinot direktora un minētā juridiskā padomnieka klātbūtni, nekādā veidā šo normu nav pārkāpusi.
- 87 Kas attiecas uz piezīmēm, kuras direktoru esot izteicis šajā 2014. gada 29. janvāra sanāksmē, ir jānorāda, ka viņš bija lūgumā sniegt palīdzību apsūdzētā nodaļas vadītāja priekšnieks, ka šajā posmā viņš pats nebija formāli un tieši apsūdzēts šajā lūgumā sniegt palīdzību un ka tieši pie viņa 2013. gadā prasītāji vērsās pirmām kārtām, nevis iecelēj institūcijā Personāla ĢD ģenerāldirektora vai attiecīgajā gadījumā ģenerālsekretāra personā.
- 88 Šādos apstākļos iecelēj institūcija varēja lemt, ka direktors ir jāinformē par lūguma sniegt palīdzību, tostarp, lai viņš palīdzētu tai šī lūguma izskatīšanā. Lai aizsargātu gan iespējamā cietušā, gan iespējamā vardarbības izdarītāja profesionālo integritāti, principā ir vēlams, lai sākotnēji iecelēj institūcija neinformē par lūguma sniegt palīdzību iesniegšanu ne pēdējo minēto, ne citas trešās personas, jo tas neattiecas uz personām, kuras ieņem hierarhiski augstākus amatus nekā apgalvotais vardarbības izdarītājs un iespējamais cietušais. Būtiski šajā ziņā ir tas, lai lūguma sniegt palīdzību pastāvēšanas izpaušana neapdraudētu izmeklēšanas efektivitāti (spriedums, 2018. gada 29. jūnijs, HF/Parlaments, T-218/17, pārsūdzēts, EU:T:2018:393, 165. punkts).

- 89 Attiecībā uz iespējamo iecelējinstītūcijas vilcināšanos atbrīvojot nodaļas vadītāju no amata, novirzot viņu uz amatu, kur viņam nebūtu iespējams sazināties ar prasītājiem, jāuzskata, ka, ņemot vērā šajā lietā apgalvoto faktu smagumu, it īpaši apgalvojumus par seksuālu uzmākšanos pret vienu no nodaļas darbiniekiem, kā arī pierādījumu, kurus iesniedza prasītāji, kuri turklāt pārstāv gandrīz visu nodaļu, ticamību, iecelējinstītūcijai saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu bija jāveic nodaļas vadītāja pilnīga pārcelšana. Tomēr, kā Parlaments ir norādījis, veicot šādu pasākumu, iecelējinstītūcijai ir pienākums ievērot apsūdzētās personas tiesības, it īpaši tiesības uz aizstāvību un nevainīguma prezumpciju, ņemot vērā, ka vienīgi administratīvās izmeklēšanas darbības pabeigšana ļauj veikt galīgos palīdzības pasākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 24. aprīlis, HF/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 57. punkts).
- 90 Šajā gadījumā, lai gan iecelējinstītūcija faktiski ir pārcēlusi nodaļas vadītāju citā amatā un ir iecēlusi citu nodaļas vadītāju nodaļas vadībai, kā arī prasītāju novērtēšanai saistībā ar 2014. gada novērtējumu, ir jākonstatē, kā to atzīst pats Parlaments, ka nodaļas vadītājam faktiski joprojām bija sekundāra nozīme nodaļas darbos, it īpaši saistībā ar atvaļinājumiem un apmācībām, kā arī 2014. gada novērtējumā, lai gan saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu nodaļas vadītājam būtu bijis jābūt pilnībā atstatītam no šīs nodaļas vadības visā administratīvās izmeklēšanas laikā. Tāpat, pat ja, gaidot administratīvās izmeklēšanas rezultātus, nodaļas vadītājam, pamatojoties tikai uz prasītāju apgalvojumiem, nevarēja noteikt disciplinārsodu vai jebkādu citu līdzvērtīgu administratīvo pasākumu, šķiet acīmredzami neatbilstoši, ka administratīvās izmeklēšanas un vēlākās disciplinārlietas laikā nodaļas vadītājs pildīja [konfidenciāli] pienākumus, kas nozīmēja, ka viņš ikdienā varēja sastapties ar prasītājiem, kas veido nodaļas lielāko daļu, un vajadzības gadījumā viņus iebiedēt vai viņiem piedraudēt.
- 91 Tādējādi sekas tam, ka iecelējinstītūcija nepildīja tai Civildienesta noteikumu 24. pantā uzlikto pienākumu efektīvi norobežot nodaļas vadītāju no citiem šīs nodaļas darbiniekiem, ir tādas, ka netika pilnībā atjaunoti prasītāju cieņai atbilstīgi darba apstākļi Pamattiesību hartas 31. panta izpratnē.
- 92 Kas attiecas uz direktora izturēšanos, ko prasītāji ir uztvēruši kā aizspriedumainu un nodaļas vadītājam labvēlīgu, šķiet, ka, izņemot A, prasītāji nav vēlējušies piedēvēt direktoram darbības, uz ko attiecas Civildienesta noteikumu 12.a pants, un nav iesnieguši lūgumu sniegt palīdzību, lai iecelējinstītūcija aizsargātu viņus no direktora izturēšanās, ko viņi tagad nosoda šīs prasības ietvaros.
- 93 Attiecībā uz A šķiet, ka papildus lūgumam par nodaļas vadītāju 2015. gada 23. janvārī viņš iecelējinstītūcijai iesniedza lūgumu, kurā prasīja, lai direktors vairs nebūtu atbildīgs par viņa novērtēšanu. Šajā lūgumā attiecīgā persona norādīja, ka jau četrus gadus cieš no direktora pilnvaru ļaunprātīgas izmantošanas un psiholoģiskas vardarbības, kas ir ietekmējis viņa veselību. Šis lūgums, ko iecelējinstītūcija kvalificēja kā lūgumu sniegt palīdzību, tika noraidīts ar tās lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 16. februārī, pamatojoties uz to, ka ģenerālsēkretārs pirms šī lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas ir iecēlis direktoru kā apelācijas instances novērtētāju saistībā ar 2014. gada novērtējumu visiem nodaļas darbiniekiem.
- 94 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka A nav iesniedzis ne sūdzību par šo lēmumu, ar kuru tika noraidīts viņa lūgums sniegt palīdzību attiecībā uz direktoru, ne prasību saskaņā ar LESD 270. pantu. Turklāt iecelējinstītūcijai nevar pārmest, ka tā nebija veikusi pasākumus attiecībā uz direktoru pirms 2015. gada 23. janvāra, kas ir A lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas datums, jo pirms šī datuma tai nebija zināms, ka viņam tiks pārņemta Civildienesta noteikumiem neatbilstoša izturēšanās. Prasības pieteikumā direktoram pārņemstā izturēšanās ir notikusi pirms minētā 2015. gada 23. janvāra lūguma.
- 95 Līdz ar to ir jānoraida prasītāju prasījumi par kaitējuma atlīdzību saistībā ar apgalvoto iecelējinstītūcijas bezdarbību, lai veiktu palīdzības pasākumus direktora izturēšanās novēršanai.
- 96 Attiecībā uz apgalvotajām negatīvajām piezīmēm, kas ietvertas dažu prasītāju novērtējuma ziņojumos, kuri sagatavoti direktora vadītās 2014. gada novērtējuma beigās, Parlaments atzina, ka komentāri, kuri nebija balstīti uz pārbaudāmiem materiāliem pierādījumiem, tika dzēsti. Šāda iecelējinstītūcijas labvēlīga

rīcība, kad attiecīgos ziņojumus labo tā paša ĢD cits direktors, tomēr apstiprina, ka direktors faktiski varēja negatīvi un tendenciozi iejaukties dažu prasītāju novērtēšanas procesā, tostarp atsaucoties uz lūgumu sniegt palīdzību pārrunu laikā par 2014. gada novērtējumu un atklājot, ka viņš ir konsultējās ar nodaļas vadītāju par novērtējumu.

- 97 Ir taisnība, ka, labojot attiecīgos novērtējuma ziņojumus, iecelēj institūcija varēja atjaunot 2014. gada novērtējuma objektivitāti. Tomēr apstākļos, kad lūgums sniegt palīdzību vēl tika izskatīts, šis fakts pierāda 2014. gada novērtējuma pretiesiskumu, kas attaisno to, ka iecelēj institūcijai tiek piespriests atlidzināt prasītāju morālo kaitējumu šajā ziņā.
- 98 Tomēr, tā kā prasītāji, it īpaši A, vēlas saņemt atlīdzību par morālo kaitējumu, kas viņiem nodarīts ar direktora “apmelojumiem, iejaukšanos un aizskarošiem komentāriem” un viņa “atkārtotu un sistemātisku” izturēšanos, ir jākonstatē, ka šī prasība par kaitējuma atlīdzību nevar tikt atbalstīta.
- 99 Pirmkārt, pieņemot, ka viņi vēlas saņemt atlīdzību par kaitējumu, ko tiem nodarījusi direktora izturēšanās, kuru viņi uzskata par pretēju Civildienesta noteikumu 12.a pantam, viņiem tāpat kā par morālo kaitējumu, kas, iespējams, ir nodarīts nodaļas vadītāja rīcības dēļ, būtu jāceļ prasība valsts tiesā, kurā attiecīgā gadījumā viņi varētu lūgt iecelēj institūcijas atbalstu atbilstoši Civildienesta noteikumu 24. pantam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 111.–113. punkts). Otrkārt, katrā ziņā minētā izturēšanās, ņemot vērā šajā posmā Vispārējā tiesā iesniegtos pierādījumus, galvenokārt nozīmē, ka konfliktsituācija nodaļā tiek pārvaldīta nemākulīgi (par sliktas vadības gadījumu tajā pašā administratīvajā direkcijā skat. spriedumus, 2014. gada 17. septembris, *CQ*/Parlaments, F-12/13, EU:F:2014:214, 128. punkts, un 2015. gada 26. marts, *CW*/Parlaments, F-124/13, EU:F:2015:23, 117. punkts, kas šajā jautājumā nav atcelts ar 2016. gada 27. oktobra spriedumu *CW*/Parlaments, T-309/15 P, nav publicēts, EU:T:2016:632).
- 100 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, pirmkārt, ka iecelēj institūcija, ņemot vērā pienākumu sniegt palīdzību, kas tai ir uzlikts saskaņā ar Civildienesta noteikumu 24. pantu un Pamattiesību hartas 31. pantu, nav veikusi pasākumus, kas efektīvi norobežotu nodaļas vadītāju no prasītājiem un nodrošinātu objektīvu 2014. gada novērtējumu, un, otrkārt, ka šī pienākuma neizpilde pamato Parlamenta atbildības iestāšanos.

d) Par prasījumiem atlīdzināt kaitējumu, ciktāl tie attiecas uz procedūru ilgumu

- 101 Attiecībā uz apgalvojumiem par administratīvās izmeklēšanas procedūras ilguma nesamērīgumu ir jāatgādina, ka, tā kā Civildienesta noteikumos nav paredzēts īpašs noteikums attiecībā uz termiņu, kādā administrācijai ir jāveic administratīvā izmeklēšana it īpaši psiholoģiskās vardarbības jomā, iecelēj institūcijai šajā jomā ir jāievēro saprātīga termiņa princips. Šajā ziņā attiecīgajai Savienības iestādei vai struktūrai, veicot administratīvo izmeklēšanu, ir jāraugās, lai katrs akts būtu pieņemts saprātīgā termiņā salīdzinājumā ar iepriekšējo (skat. spriedumu, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto* /Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 101. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 102 Attiecībā uz šo jautājumu tas, vai administratīvās procedūras ilgumam ir vai nav saprātīgs raksturs, ir izvērtējams atkarībā no strīda nozīmes ieinteresētajai personai, lietas sarežģītības un klātesošo lietas dalībnieku izturēšanās (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 10. jūnijs, *HI*/Komisija, F-133/15, EU:F:2016:127, 109. un 113. punkts un tajos minētā judikatūra). Gadījumā, kad tiek apgalvota psiholoģiska vardarbība, kas ir aizliegta saskaņā ar Civildienesta noteikumu 12.a pantu, šis vērtējums ir jāveic no brīža, kad administrācija ir pietiekami iepazinusies ar faktiem un rīcību, kas varētu liecināt par Civildienesta noteikumos apsūdzētajam ierēdnim vai darbiniekam vai ierēdņiem vai darbiniekiem paredzēto pienākumu pārkāpumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 10. aprīlis, *AV*/Komisija, T-303/18 RENV, nav publicēts, EU:T:2019:239, 82. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 103 Vēl ir jāprecizē, ka administrācijai, nosakot, kas ir saprātīgs termiņš, nav plašas novērtējuma brīvības, jo mazāk tā ir apgalvotajos psiholoģiskas vardarbības gadījumos, kuros, pirmkārt, saskaņā ar judikatūru (spriedums, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 101. un 102. punkts) administrācijai ir jārikojas, cik vien ātri nepieciešams, it īpaši, lai pabeigtu administratīvo izmeklēšanu, un, otrkārt, Savienības likumdevējs administrācijām, kas piemēro Civildienesta noteikumus, nav noteicis termiņu, kas ir piemērojams tādu lūgumu sniegt palīdzību un informācijas izskatīšanai, kas tiek īstenotas atbilstoši attiecīgi Civildienesta noteikumu 24. pantam un 22.a pantam, lasot to kopā ar šo pašu noteikumu 12.a pantu.
- 104 Šajā lietā ir jānorāda, ka administratīvā izmeklēšana bija uzsākta tikai gandrīz divus mēnešus pēc lūguma sniegt palīdzību iesniegšanas, lai gan iecelējinstītūcija neapstrīdēja sākotnējos pierādījumus par psiholoģiskas vardarbības un seksuālas uzbrukšanas apgalvojumiem, kas norādīti minētajā lūgumā. Turpinot, lai gan palīdzības sniegšanas lūguma iesniedzēju un nodaļas vadītāja uzklauššana sākās no 2014. gada 15. aprīļa, no Parlamenta atbildēm uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem izriet, ka izmeklēšanas ziņojumus iecelējinstītūcijas ieceltie izmeklētāji sagatavoja tikai 2015. gada 3. martā un 17. novembrī, kurpretim iecelējinstītūcija vērsās Disciplinārlietu kolēģijā ar nodaļas vadītāja lietu 2016. gada 6. janvārī.
- 105 Tādējādi iecelējinstītūcija ir gandrīz divus gadus izskatījusi lūgumu sniegt palīdzību, kas tad, ja runa ir par gandrīz visu nodaļu, ir nesamērīgs ilgums.
- 106 Šajā ziņā Parlaments nevar slēpties aiz fakta, ka administratīvajā izmeklēšanā bija iesaistīts liels personu skaits, lai gan šīs personas šajā pašā nodaļā ieņēma vadošus amatus un tādēļ bija pieejamas (pretējā nozīmē par liecinieku, kas atrodas vairākās dalībvalstīs, pat kādā trešajā valstī, nopratināšanu, kas attaisno ilgāku procedūru, skat. spriedumu, 2016. gada 10. jūnijs, *HI*/Komisija, F-133/15, EU:F:2016:127, 115. punkts), un vēl jo vairāk, viņas gaidīja izmeklēšanas procedūras pabeigšanu. Tāpat šādu ilgumu nevar attaisnot nepieciešamība iecelējinstītūcijai aizsargāt personas, kas ir apsūdzēta lūgumā sniegt palīdzību, tiesības uz aizstāvību, jo šīs tiesības ir skaidri norādītas gan Pamattiesību hartas 41. un 48. pantā, gan it īpaši Civildienesta noteikumu 86. pantā un IX pielikumā.
- 107 Kā uzsver prasītāji, saprātīga termiņa neievērošana šajā lietā kaitē vēl jo vairāk tāpēc, ka gan prasītājus, gan arī nodaļas vadītāju tā ir pakļāvusi neapmierinošai situācijai ilgtermiņā. Civildienesta noteikumu 24. pantā ir prasīts, lai iecelējinstītūcija, veicot administratīvo izmeklēšanu, rikojas, cik ātri vien iespējams, jo, pirmkārt, ja iecelējinstītūcija, beidzoties administratīvajai izmeklēšanai, atzīst, ka, iespējams, pastāv psiholoģiskā vardarbība, tas pats par sevi var labvēlīgi ietekmēt cietušo atlabšanas terapeitisko procesu, un turklāt šie cietušie to var to izmantot, lai, iespējams, valsts tiesā celtu prasību, un, otrkārt, administratīvās izmeklēšanas pabeigšana, gluži pretēji, ļauj atspēkot iespējamā cietušā apgalvojumus, tādējādi ļaujot atlidzināt kaitējumu, ko šāda apsūdzība, ja tiktu pierādīta tās nepamatotība, būtu varējusi radīt personai, kura izmeklēšanas procedūrā nepamatoti tika norādīta kā iespējama vardarbības izdarītājs (spriedumi, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments T-275/17, EU:T:2018:479, 59. punkts, un 2015. gada 6. oktobris, *CH*/Parlaments, F-132/14, EU:F:2015:115, 95., 123. un 124. punkts).
- 108 Turklāt ir jāuzskata, ka iecelējinstītūcija, pamatojoties uz savu pienākumu sniegt palīdzību, nav izpildījusi savu pienākumu (spriedumi, 2017. gada 24. aprīlis, *HF*/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 47. punkts, un 2018. gada 13. jūlijs, *Curto*/Parlaments, T-275/17, EU:T:2018:479, 98. punkts) savlaicīgi informēt lūguma iesniedzējus par viņu lūguma sniegt palīdzību izskatīšanas iznākumu. Lai gan par administratīvās izmeklēšanas uzsākšanu nodaļas vadītājs tika informēts jau 2014. gada 19. martā, prasītāji par to tika informēti tikai vienu mēnesi vēlāk. Tāpat nešķiet, ka prasītāji būtu tikuši oficiāli informēti par datumu, kad pret nodaļas vadītāju tika uzsākta disciplinārlieta, arī par viņa piemērotā soda veidu un smagumu, lai gan šī informācija, ciktāl tā ir saistīta ar lūguma sniegt palīdzību izskatīšanu, viņiem bija jāsniedz.

- 109 Prasītāji nav saņēmuši arī administratīvās izmeklēšanas noslēgumā sagatavoto ziņojumu kopiju, attiecīgā gadījumā nekonfidenciālo versiju, lai gan šī nodošana bija nepieciešama, ņemot vērā labas pārvaldības principu un pienākumu sniegt palīdzību, kas nozīmē, ka iecelēj institūcija ieinteresētās personas informē par viņu lūguma sniegt palīdzību iznākumu, vēl jo vairāk tādā gadījumā kā šajā lietā, kurā, ja administratīvās izmeklēšanas noslēgumā sagatavotajā ziņojumā iecelēj institūcija atzīst, ka pastāv psiholoģiska vardarbība, tas pats par sevi var labvēlīgi ietekmēt cietušo atlabšanas terapeitisko procesu un turklāt tas var tikt izmantots, lai, iespējams, valsts tiesā celtu prasību (spriedumi, 2018. gada 13. jūlijs, *Curto/Parlaments* T-275/17, EU:T:2018:479, 59. punkts, un 2015. gada 6. oktobris, *CH/Parlaments*, F-132/14, EU:F:2015:115, 95, 123. un 124. punkts).
- 110 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītāji nevar pārvest iecelēj institūcijai, ka tā nav pietiekami ātri izskatījusi pret nodaļas vadītāju ierosināto disciplinārlietu. Šī procedūra ir pakļauta saviem noteikumiem un it īpaši Civildienesta noteikumu IX pielikumā stingri noteiktajiem termiņiem attiecībā uz katru posmu, kas ietilpst minētajā disciplinārlietā un kas katrā ziņā, šķiet, nav pārkāpti. Proti, šajā lietā šī disciplinārlieta, ko 2016. gada 6. janvārī ierosināja Disciplinārlietu kolēģijā, ilga nedaudz vairāk par vienu gadu, līdz 2017. gada 27. februārī tika pieņemts Civildienesta noteikumu IX pielikuma 22. pantā paredzētais iecelēj institūcijas galīgais lēmums, kas nešķiet nesamērīgs ilgums, ņemot vērā attiecīgā gadījuma sarežģītību.
- 111 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, izskatot vienīgi lūgumu sniegt palīdzību, iecelēj institūcija nav ievērojusi ne Civildienesta noteikumu 24. pantu, ne saprātīga termiņa principu, kas pamato Parlamenta ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos attiecībā uz prasītājiem.

2. Par kaitējumu un cēloņsakarību

- 112 Ņemot vērā visus izskatāmās lietas apstākļus, Vispārējā tiesa uzskata, ka prasītājiem ir faktiski nodarīts morālais kaitējums, kas izriet no veida, kādā iecelēj institūcija ir izskatījusi viņu lūgumu sniegt palīdzību, ņemot vērā gan Civildienesta noteikumu 24. pantu, gan saprātīga termiņa principu, gan arī no veida, kādā saistībā ar lūguma sniegt palīdzību izskatīšanu tā veica 2014. gada novērtējumu.
- 113 Tomēr attiecībā uz apgalvotā kaitējuma saistību ar viena no nodaļas ierēdņiem atkāpšanos no amata, kas esot bijis viņa sakaitinātības par administratīvās procedūras ilgumu iznākums, ir jākonstatē, pirmkārt, ka minētais ierēdnis šajā lietā nav prasītājs un, otrkārt, ka viņš patiešām savā atlūgumā atsaucās uz lūgumā sniegt palīdzību norādītajiem iemesliem, taču pēc tam ir norādījis, ka atkāpjas no amata, lai pieņemtu darba piedāvājumu savā izcelsmes dalībvalstī, kas viņam ļāva pievienoties savai laulātajai, kurai bija riska grūtniecība, kā dēļ turpmāk nepieciešama viņa pastāvīga klātbūtne.
- 114 Attiecībā uz morālā kaitējuma, ko prasītāji var pieprasīt, apmēra noteikšanu, pretēji tam, ko prasītāji apgalvo, Vispārējā tiesa nevar ņemt vērā Parlamenta uzsvērtu faktu, ka šī iestāde ir piekritusi segt ne tikai tiesāšanās izdevumus, kas radušies saistībā ar iepriekšējo prasību Vispārējā tiesā, kurā tika pieņemts 2017. gada 17. jūlija rīkojums DQ u.c./Parlaments (T-38/17, nav publicēts, EU:T:2017:557), bet arī un galvenokārt, pirmkārt, prasītāju pārstāvības izdevumus saistībā ar prasību, ko viņi cēluši pret Parlamentu Beļģijas tiesā, un, otrkārt, visus prasītāju padomdevēja pakalpojumus saistībā ar lūguma sniegt palīdzību izskatīšanas procedūru.
- 115 Pārstāvības izdevumi Beļģijas tiesā neietilpst pienākumā sniegt palīdzību atbilstoši Civildienesta noteikumu 24. pantam, jo prasītāji cēla prasību nevis pret nodaļas vadītāju, bet gan pret Parlamentu. Attiecībā uz izmaksām saistībā ar lūgumu sniegt palīdzību ir jāatgādina – ja pirmstiesas procedūrā advokāta pārstāvība nav nepieciešama, šos izdevumus principā nevar uzskatīt par atlīdzināmiem izdevumiem, ne arī pieprasīt šajā kaitējuma atlīdzības prasībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 10. decembris, *Nardone/Komisija*, T-57/99, EU:T:2008:555, 139. un 140. punkts).

116 Ņemot vērā rūpību, kas parādīta ar Parlamenta *ex gratia* finansiālo žestu, Vispārējā tiesa, vienlaikus ņemot vērā visus prasītāju izvirzītos pierādījumus, kurus var kvalificēt kā iecelēj institūcijas pieļautus pārkāpumus, kas viņiem ir nodarījuši morālu kaitējumu, uzskata, pirmkārt, ka tā ir pareizi novērtējusi šo morālo kaitējumu, nosakot to *ex aequo et bono* par kopējo summu 36 000 EUR apmērā, kas ir jāsadala starp visiem prasītājiem, un, otrkārt, ka prasījumi par kaitējuma atlīdzību pārējā daļā ir jānoraida.

C. Par prasījumiem piespriest Parlamentam samaksāt nokavējuma un kompensācijas procentus

117 Prasītāji lūdz piespriest Parlamentam “samaksāt šajā laikā radušos kompensācijas un nokavējuma procentus”.

118 Tā kā Parlaments nav sniedzis apsvērumus par šo prasījumu daļu, prasītāju prasījums ir jāapmierina, nolemjot, ka summai 36 000 EUR apmērā ir jāskaita Eiropas Centrālās bankas (ECB) pamatlikmes procenti par galvenajām refinansēšanas darbībām, kas palielināta par trim ar pusi procentpunktiem, un, nepastāvot precīzām norādēm par datumu, no kura šādi procenti būtu jāskaita, šajā ziņā ir jāņem vērā prasības par kaitējuma atlīdzību celšanas datums.

IV. Par tiesāšanās izdevumiem

119 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespiež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Turklāt šī paša reglamenta 134. panta 3. punktā ir paredzēts – ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši, ja vien Vispārējā tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, nenolemj, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem.

120 Šajā lietā spriedums prasītājiem un Parlamentam attiecībā uz to prasījumiem ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs. Tomēr, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, ir pamatoti, ka Parlaments sedz savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina pusi no prasītāju tiesāšanās izdevumiem, uzsverot, ka, maksājot šos tiesāšanās izdevumus, Parlaments var ņemt vērā to, ka padomdevēja darbu šīs prasības celšanā būtiski atviegloja lūguma sniegt palīdzību izskatīšanas procedūrai, kā arī prasības celšanai lietās F-49/14 un T-38/17 nepieciešamais darbs, kuru šī iestāde jau ir finansiāli segusi.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

- 1) Piespriest Eiropas Parlamentam izmaksāt DQ un citiem prasītājiem, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, kopējo summu 36 000 EUR apmērā, kas ir jāsadala starp viņiem, saistībā ar viņiem nodarīto morālo kaitējumu, pieskaitot procentus, sākot no 2017. gada 13. decembra atbilstoši Eiropas Centrālās bankas (ECB) galvenajām refinansēšanas darbībām noteiktajai likmei, kas palielināta par trim ar pusi procentpunktiem, līdz brīdim, kad Parlaments samaksā summu 36 000 EUR apmērā.**
- 2) Prasību pārējā daļā noraidīt.**
- 3) Parlaments sedz savus tiesāšanās izdevumus pats un atlīdzina pusi no DQ un citu prasītāju, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, tiesāšanās izdevumiem.**

4) DQ un citi prasītāji, kuru vārdi ir norādīti pielikumā, sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem paši.

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2019. gada 3. oktobrī.

[Paraksti]